

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 17 iyun (Çərşənbə axşamı günü) tarixli 206-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Səşənbə, 18 ramazanül-mübarək
sənə 1337. 17 həziran 1919 sənə.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəllə-i-İdarə:
Bakı, Vorontsovski və Qubernski
küçələrin künçündə 4 nömrəli evdə
“Azərbaycan” idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 1 manat 50 qəpik.

Türk və İslamlığa müfid məqalələrə
səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övrəq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalatın müfakatını
idara təyin edir.

Abunə şəraiti:
Bakı üçün 1 aylığı 30 rubla,
2 aylığı 35 rubla, 3 aylığı 50 rubla.
Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rubla,
2 aylığı 45 rubla, 3 aylığı 60 rubladır.

Elan fiatı: birinci səhifədə sətri 4 rubla,
axırncı səhifədə sətri 3 rubla,
itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rubla.

ELAN

Bakı Şəhər İdarəsi bununla elan edir ki, həziran ayının 19-da səhər saat 11-də Təsərrüfat şöbəsi dəftərxanasında şəhər kioskalarının (budkalarının) icarəyə verilməsi üçün torq olacaqdır. Kioskaların ikisi bulvarda, biri isə Malakan bağındadır. Təfsiləti Təsərrüfat şöbəsinin dəftərxanasında hər gün oxumaq olar.

T-151

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]Posta və Teleqraf Nəzarətindən verilən əmrlər
[əmrnamə 62]

Bakı Mərkəzi Posta və Teleqraf bürosunun 3[-cü] dərəcəli məmuru Moisey Kozlovski 4 dərəcəli “Judaevstvo Koltuşski” Posta və Teleqraf bürosuna həzi-ran [iyun] ayının 14-dən 1919 sənəsi tarixindən müdir təyin olunur.

əmrnamə 63

Bu sənəsi həziran ayının birində Xaçmaz Posta və Teleqraf bürosunun müdiri Feodor Belousov Bakı Posta və Teleqraf bürosunun 4[-cü] dərəcəli məmuriyyətinə köçürülür.

əmrnamə 65

Bu sənəsi həziran ayının birində 5 klaslı Quba Posta və Teleqraf bürosunun müdiri Georgi Sokolov Bakının 1 klaslı Mərkəzi Posta Bürosunun 2[-ci] dərəcəli məmuriyyətinə köçürülür.

İşbu 62, 63 və 65 nömrəli əmrnamələr türki [türk dilində] “Azərbaycan” qəzetə idarəsinə göndərilir ki, rəsmi sütununda dərc edilsin.

Dəftərxana baş müdiri: Blajevski
1-inci şöbə müdiri: Lyutsov
Kargüzər: R[əsul] Rahimli

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Çörçillin nitqi

İngilis Hərbiyyə naziri Çörçillin nitqini “Morning post” qəzetəsi dərc edir:

“Lenin ilə Trotski nəcib Rusiya millatını şərfəsiz bir yola çəkdi və böyləliklə Almaniya ordusuna fürsət verdilər ki, böyük bir qüvvə ilə bizim üzərimizə düşsün-lər. Keçən il qətl edilmis olan hər bir fransız və ingilis saldatı haqiqətən də Lenin və Trotski tərəfindən qətl edilmişdir. Cahan tarixində misli görünməmiş xəyanətlər bu qədər qıtala [qırğına] bais oldu. Fəqət yaddan çıxarmaq olmaz ki, halə də Denikin və Kolçakin təhti-İdarəsində [İdarəsi altında] yənə Rusiya qoşunları vardır. Bunlar ümumi işə sadiq qaldıqlarına heç bir tərəddüd göstərməyib, məharətlə bolşevizm vəhşəti üzərinə hərb edirlər. Biz onlara əlimizdən gəldiyi qədər müavinət [yardım] edirik.”

Odessada

“Odessa xəbərləri” yazır: Şəhərdə olan 4 min bolşev-ik matroslar Müttəfiqlər Komandanına müraciət ilə təvəqqe eyləmişlər ki, bolşevik gəmilərini Qara dənizdə gəzdirməyə onlara müsəidə verilsin. Müttəfiqlər cavabında demişlər: “Biz bunun əleyhinə deyiliz. Fəqət bolşevik gəmiləri Müttəfiqlərin kontrol-luğu altında olmalıdır.”

Bessarabiya

Romaniya ilə fransız qoşunları arasında getdikcə münasibət kəskinləşir. Romaniyalılar Bessarabiya əhə-lisi arasında fransızlara qarşı ədəvət qalxızmaq üçün fransızlar və onların qoşunları barəsində cürbəcür uydurma sözlər çıxarırlar.

Amerika və Rusiya

Amerika Senatında olan Demokrat firqəsinin nümayəndəsi Mak-Kumber demişdir: “Amerikanın borcudur ki, Rusiya müttəfiqi olduğu üçün bilatəxir [dərhal] Rusiyaya kifayət edəcək qədər ordu göndərisin, tainki bolşevik dəstələri məhv edilib qanunı hökumət təşkil edilsin.”

Peştədə

Peştədən xəbər verilir ki, bolşeviklər yüzdən ziyadə burjuyalı tutub Romaniya yaxud Müttəfiq qoşunları Macarıstana yürüş edəcəkləri təqdirdə onları öldürəcəklərini məlum etmişlərdir. General Bertlo nəsr etdiyi intibahnaməsində [bəyannaməsində] bəyan edir ki, Müttəfiq qoşunlar Macarıstani işğal edərək orada asudəlik bərpa edəcəkləridir.

- Nürnbərgdən xəbər verilir ki, orada bolşeviklərin mükəmməl təşkilatı kəşf edilmişdir. Bunlar hökumət əleyhinə işləyirmişlər. Hökumət bu əhvalı bilərək təşki-latı kəşf etmiş, orada mübarizə zamanı bolşeviklərin başçısı Şmidt qətl edilib iki nəfər başqaları həbsə alın-mışlardır.

İtaliyaya borc

İtaliya ilə Amerika arasında olan itxilafə baxma-yaraq, Amerika İtaliyaya 50 milyon frank borc verməyi təklif edir.

İngilis əsirləri

London - Harmsvort Avamlar Kəməsinə bəyan eyləmişdir ki, Rusiyada bolşeviklər əlində olan ingilis əsirlərinin tədbili [dəyişdirilməsi] barəsində danışıq davam edir.

- Münhendən verilən məlumata nəzərən, spartak-ların komitəsi təklif eyləmişdir ki, hərəkəti-hərbiyyə dayandırılsın. Bu şərtlə ki, [lohan] Hofmann qoşunları şəhərə girməsinlər. Hökumət qoşunları bu təklifə razı olmayıb qəti surətdə təslim olmalarını tələb etmişlərdir.

- Berlindən verilən axırncı xəbərlərdən görünür ki, spartaklar hər tərəfdən ricat edirlər [geri çəkilişlər] və Qırmızı qoşunlar getdikcə azalır.

SÜLH ƏTRAFINDA

Fiume məsələsi

Fiume məsələsinin tezliklə həll ediləcəyinə ümid edilməyir. İtalyanlar güzəştə getməyə hazır idilər. Cənubi slavların tələbatı münasibətilə saziş təbdiil edilmişdir [dəyişdirilmişdir].

Müahidənəməyə [sazişə] görə, gələcəkdə müstəqil Fiume Hökumətinin müqəddəratını rəyi-amm [referen-dum] ilə həll etməli imiş. Hər bir mantaqa təklidə sas vermək əvəzinə, bu dəfə ümum məmləkətdə sas ver-mək əsası ilə olacaqdır.

İtalyanlar deyirlər ki, bu qayda müahidənəmədə göstərilən qərara ziddir. İtalyanlar bu qərarı təsdiqdən imtina edirlər.

Fiume məsələsində saziş görünməyir

“A. F.” qəzetəsi yazır ki, zahiran Fiume məsələsində saziş görünməyir. Düşənbə [bazar ertəsi] günü cəxslavların əks-təklifinə baxandan sonra Vilson tərəfindən edilən təzə təklifə istinadan Orlando müza-kiratı davam etdirmək istəməyir. Bu münasibətlə dünən müzakirət olmamışdır. Bununla bərabər, İtaliya Parlaməninin çağırılacağı yaxınlışır. İtaliya əhalisinin Fiume məsələsindəki təəssüfü onları Fransa əleyhinə qaldıracağından ehtiyat edillr.

Macarıstan sərhədləri

Beş dövlət xariciyyə naziri (Lansinq, Balfur, Pişon, Sonnino və Makino) çahər-şənbə günü şəhər Macarıstan sərhədlərini təyin etməklə məşğul olmuşlar. Romaniya və cəxslav şuraları nümayəndələrinin məruzəsinə qulaq asılmışdır.

Müttəfiqlərin Almaniyaya cavabı

Parisdən verilən xəbərlərə görə, Müttəfiqlərin Almaniyaya verdikləri cavab notasında deyilir ki, sülh şəraiti mütarika [atəşkəs] və sülh müzakirəti başlan-ması təklifləri əsası üzərinə əsaslanmışdır.

Müttəfiqlər edə bilməzlər ki, öz hüquqlarının sülh şəraiti üzərində müzakirəsini təkid etsinlər. Lakin Müttəfiqlər Almaniyə tərəfindən verilən təkliflərə bax-mağa hazırdrlar.

Sonra Müttəfiqlər deyirlər ki, Almaniyanın Cəmiyyəti-Əqvam [Millətlər Cəmiyyəti] məramnaməsi lazımi komitəyə veriləcəkdir. Bundan əlavə, Müttəfiqlər qəyd edirlər ki, Cəmiyyəti-Əqvama əlavə üzvlərin buraxılacağı şəraiti Cəmiyyəti-Əqvam müahidənəməsinin ikinci maddəsində göstərilmişdir.

QƏZETƏLƏRDƏN

Batumda

Iyun ayının 2-də Həmkarlar İttifaqı Şurası tərəfind-ən seçilmiş olan heyət Batum general-qubernatoru general Kuk-Kollisin yanına gəlib Batumun dəbravollar [könnüllülər] nüfuzu altına keçməsi məsələsini bilmək istəmişdir.

General-qubernator bunlarla söhbət edərkən demişdir ki, Batum heç bir halatda Dəbravol ordusuna verilməyəcəkdir. Bu barədə heç danışığa belə dəyməz. Batum təbyalarının [istehkamlarının] Dəbravol orduya verilməsi məsələsinə gəldikdə general demişdir ki, dəbravollara yalnız topsuz bir təbya verilməlidir. Burada bəzi şeylər saxlamaq üçün anbar ediləcəkdir. Axırda general, heyəti inandırmışdır ki, dübarə Batum Könnüllü orduya verilməyəcəkdir.

Batuma mal gətirilməkdədir

Bu axır vaxt Batuma İngiltərə və İtaliya paroxodları ilə mal gətirilməkdədir. Bu mallardan bir çoxu Gürcüstana məxsusdur. Gətirilən mallar bəzzaziyyə mali [parça, toxunma mal], ayaqqabı, qəhvə, yağın sapı, corab, tanbəki, filfil [istiot], papiros və qeyri xərəzi mal-larından [digər xırdavat mallarından] ibarətdir.

İstanbulda

İstanbuldan bu son günlərdə gəlməkdə olan xəbə-rlər orada qayət mühüm hadisələr vəqə olduğunu bildirir. Sülh müahidənəməsinin [sazişinin] ağrılığınan dolayı İzmir vilayətində əhali arasında başlanmış olan həyəcan qonşuda olan oblastlara da sırayət etmişdir [keçmişdir]. “İttihad-Tərəqqi” firqəsi yənə baş qalxızb plan üzərinə son hərəkətlərə qoşulmuşdur. Başlanmış olan bu iğtişas, varid olan [gəlan] xəbərlərə görə, İstanbulda hökumətin düşürülməsinə səbəb olmuşdur. Bu inqilab qarğışalığı səbəb olub, bəzi mühüm hadis-ələr törətdiyi zənn edillir.

General Briqqs

Mövsuq [etibarlı] mənbələrdən xəbər verirlər ki, Könnüllü ordu namından Gürcüstən Hökuməti ilə müza-kirədə bulunmaqdan ötrü Tiflisa gəlmiş olan Yekaterinodardakı İngiltərə heyəti naçəlniki [başçısı] general Briqqs öz mənəbəni buraxıb başqa bir vəzifəyə təyin edilmişdir.

Moskvanın təxliyəsi

Yekaterinodardan xəbər verilir ki, bolşevik hökumətinin məxfi surətdə verdiyi əmnaməsinə görə, Moskvadan tədrici surətdə Kursk tərəfinə ziqlıymat [qiymətli] şeylər aparılır. Kurskdan nərayə aparılacağı hənuz qət edilməmişdir. Kiyev ilə Xarkova köçmək məsələsi təxirə salınmışdır. Çünki bu şəhərlərin vəziyyəti qeyri-müəyyən bir haldadır.

Əmələlərə güzəşt

Moskvadan xəbər verilir ki, orada hökumətin son iclasında əmələlərin [fəhlələrin] son tələbnamaları müzakirə edilib, onların tələbinə əməl etməyin mümkün olduğunu etiraf eyləmişlərdir. Lenin demişdir ki, hal-hazırda iki rəy ola bilməz. Bu xüsusda hər nə qədər uzun-uzadı müzakirət olsa da, axırıləmr [axırda] onların tələbinə əməl edilməlidir. Nə qədər tez ola bilər, bu ağır vəziyyətdən qurtarmalidir.

Fransa komandanının əzəməti [gədişi]

Mövsuq [etibarlı] mənbələrdən Yekaterinodər qəzetələrinə yazırlar ki, Fransanın bəhri qüvvəsinə [dəniş qüvvəsinə] komandanlıq edən birinci ranqa kap-itanı Bennert Kerç altında dəbravolların irəliləməsinə mane olduğu üçün qulluğundan əzl [kənar] edilmişdir. General Denikinin inadı üzrə kapitan Bennert admiral Amet tərəfindən dəvət edilmişdir. Fransanın hərbi məmurları bu işi təqib edirlər.

- Şərq cəbhasında fransız qoşunlarına komandanlıq edən general Bertlo Odessanın münasibətilə öz vəzifəsindən istefə vermişdir. İtaliya cəbhasında olan sabiq Fransa komandanı onun yerinə təyin edilmişdir.

Bolşeviklərlə müharibə

- Liski dairəsində bolşeviklərlə müntəzəm Qırmızı qoşunlar arasında qanlı müsadimə [toqquşma] vəqə olmuşdur. Hər iki tərəfdən külli tələfat vardır. Qırmızı qoşunlar arxaya dəvət edilmişlərdir.

- Partizan qoşunlarının cəbhasında məğlub edilmiş qoşunların yerinə Voronejdən Çin qoşunları gəlir. Əsir düşmüş Qırmızı qoşunların söylədiyinə görə, Çin qoşunlarına dəbravollar yaxşı məvacib verərlərsə, onlar dəbravollar cərgəsinə gira bilərlər.

Odessada

Odessada yaşayan yəhudilərin mitinqində natiqlər demişlər ki, bayraqlarında “yəhudiləri qır” şüarı yazılan petlyurallılar tərəfindən yəhudiləri təhlükə təhdid etməkdədir. Müttəhidülqövl [yekdillilik] qərar alın-mışdır ki, 18 yaşından 48 yaşına qədər yəhudilər könlü-lü əsgər yazınsınlar. Bu qərar üzrə 50 minə qədər yəhu-di hal-hazırda tüfəng altındadır. Bu qüvvə ilə yəhudilər talançıların müqabilinə çıxa bilərlər. Iyunun 4-də Odessa-Zastava rayonunda Qriqorjev süvariləri 4-də Odessanı müdafiə edən əsgərlər arasında xırdə bir müsadimə [toqquşma] olmuşdur. Müdafiə edənlərin şiddətli atəşi altında Qriqorjev süvariləri məğlub edilmişdir.

Kolçak əleyhinə üsyan

Qəzetələrin verdikləri xəbərlərə görə, Kolçak tərəfindən Tüməndə əsgəriyyə cəm edilən fəhlələr əvvəlcədən sözü bir yerə qoyub cəbbəxananı zəbt etmişlərdir. Sonra silahlanıb, əsir edilən bolşevik əsgər-lərini azad etməkdən ötrü kazarmalara hücum etmişlər. Üsyanı yatırmmaq üçün dəvət edilən əsgərlərin silahı əlindən alınmışdır. 3 minə qədər bolşevik əsgər-ləri azad edilmişdir. Üsyançılar bunlarla bərabər siyasi məhsusları da azad etməkdən ötrü həbsxanaya hücum etmişlərdir. Kolçak komandanlığının xüsusi və etibarlı əsgərləri olmadığından, cəxslav əsgərləri göndərilmişdir. Vəqə olan müharibədə hər iki tərəfdən tələfat olmuşdur. Ətrafdan dəvət edilən əks-inqilab əsgərləri üsyanı yatırmışlardır. 500 nəfərdən ziyadə güllələnmişdir.

Türküstanda

Türküstandan alınan axırncı xəbərlərdə deyilir ki, dəbravol əsgərlərinin miqdarı 12 mindir. Bolşeviklərin qüvvəsi isə 35 min nəfərdir. Bolşeviklərin bu qüvvəsi Dutov tərəfindən məğlub olduqdan sonra Ural bolşevik ordusundan ayrılıb özünü zəif bir tərəf üzərinə salmışdır. Hal-hazırda Qəhqəhə İstasyonu rayonunda şiddətli müharibələr davam edir. Bolşeviklərin Aşqabaddan sonra Məşhəd üzərinə hücum edə biləcəkləri ehtimalına qarşı Məşhəddə tədbirlər görülür.

VÜKƏLA ŞURASINDA
[NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

- Daxiliyyə nazirinin, Bələdiyyə İdarəsinin rus, türk və başqa-başqa şura müəssisələrinə buraxılan su üçün 451,862 rublə 67 qəpik istəməsi haqqında məruzəsindən sonra qət edilmişdir [qərara alınmışdır]:

Radd edilsin.

- Daxiliyyə nazirinin, Bakı quberniyası polis mühafizi müfəttişi yüzbaşı Əhmədbəyovun minbaşılığa tərfisi [qaldırılması] haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir: Əhmədbəyovu minbaşı rütbəsinə tərfi etməli.

- Daxiliyyə nazirinin, Bakı polismeysteri kiçik müavi-ni [Əziz bəy] Bayrambəyovu[n] minbaşılığa tərfisi haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

1) Bayrambəyov minbaşılığa tərfi edilsin;

2) Daxiliyyə nazirinə, xidmətdə bulunan hərbi məmurların tərfisindən əvvəl hərbiyyə müs-sisələrindən məlumat alması tapşırılsın.

- Ticarət və Sənaye və Ərzaq nazirinin Mal Mübadiləsi Komitəsi ləğvi haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Komitə ləğv edilməklə, vəzifəsi Ticarət və Sənaye və Ərzaq Nəzarəti Şurasına mühəvvəl edilsin [tapşırılsın].

- Daxiliyyə nazirinin, Zaqatal şəhərinə su yolları, soqaqları və şəhər evləri tamirədən ötrü 70 min rublə faizsiz para buraxılması haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Məruzə 3-cü maddədən başqa, təsviblə [bəyanilməklə], təsdiqdən ötrü Məclisi-Məbusana idx-alı tapşırılsın.

NƏZARƏTLƏRDƏ
[NAZİRLİKLƏRDƏ]

- Xariciyyə naziri müavinini Adil xan Ziyadxanov həzrətləri vəzifə ifası üçün bir neçə günlük Gəncəyə əzimat etmişdir [getmişdir].

- Mə'daniyyat [mədəncilik] və neft fəhlələrinin müştərk İttifaqı Məsai Nəzarətinə [Əmək Nazirliyinə] fəhlələrin məlum etmişdir ki, aldıkları məlumata nəzərən Neftçilər İttifaqının Sabuncu xəstəxanasında işlər qayət fəna dərəcədə aparılmaqdadır. Məsələn, əmrəzi-cildiyə [dəri xəstəlikləri] və göz xəstəliyi şöbələri yox. Başqa-başqa xəstəliklərə düçar olmuşlar bərabər yaşayırlar. Halbuki bir naxoşa digər xəstəlikdən sırayət etmək ehtimalı yüzə yüz olur. İttifaq rica etmişdir ki, iş aparılmaqdan ötrü İttifaqın doktoru və Məsai Nəzarəti nümayəndəsindən ibarət bir komisiyon təşkil edilib işi mahallində [yerində] təhqiq etsin.

- Maliyyə Nəzarəti Məsai Nəzarətinə müraciədən rica etmişdir ki, Azərbaycan Cəmhuriyyəti xəz-inəsindən əlavə nə kimi müəssisələrə vergi vermək mümkün olacağı barəsindəki nəzəriyyatını havi [fikir-lərini] ehtiva edən] məlumatı Maliyyə Nəzarətinə bildirsin.

- Fabrika müfəttişi Məsai Nəzarətinə müraciədən məlum etmişdir ki, “Kolesnikov və oğlanlar” firması fəhlələrə veriləcək məvacibi pul olmaqla təbir [izah] edib, məvaciblərini verməyir. Müfəttiş rica etmişdir ki, bu barədə lazımi binəgüzarlıqda bulunulsun [tədbir görülsün], zira firma məvacibləri verməyə qadirdir.

- Məsai Nəzarəti Daxiliyyə Nəzarətinə müraciədən məlum etmişdir ki, Kəsbkarlar [Həmkarlar] İttifaqı Məsai Nəzarəti indində [nəzində] Azərbaycandan nəfy [sürgün] edilmiş İttifaq əzası [üzvü] Koval və Çurayevin qaytarılması üçün təşəbbüsatda bulunmuş-dur. Nəzarət rica etmişdir ki, mümkün görülsə, onların qayıtmalarına müsəidə verilsin.

- Fabrika baş müfəttişi Məsai Nəzarətinə məlum etmişdir ki, iyunun 4-dən etibarən Nəzarət müfəttişi müləndis-texnoloq Şults Gəncə quberniyası müfə-tişliyinə təyin edilmişdir. Məşurünileyhin [haqqında danışılan şəxsin] dəftərxanası quberniya dəftərx-anasında yerləşdiriləcəkdir.

- Fabrika baş müfəttişi Məsai Nəzarətinə müraciədən məlum etmişdir ki, Ərzaq Nəzarəti cən-bindəki [nəzindəndəki] çörək emalatxanası fəhlələrinə Nəzarət məvacib verməkdən imtina etmişdir. Halbuki əldə edilən məlumata görə, onların məvacibləri ver-ilməlidir. Müfəttiş rica etmişdir ki, bu barədə binəgüzarlıqda bulunulsun [tədbir görülsün].

- Məsai naziri Fabrika baş müfəttişinə müraciədən əmr vermişdir ki, tətil günlərində işləmək istəyən fəqət işləməyə müsəidə bulunmayan fəhlələrin məvaciblərinin bütünlüklə verilməsi haqqında lazımi tədabir ittixaz edilsin [tədbirlər görülsün].

- Məsai Nəzarəti, dövləti [dövlətə məxsus] mərmi zavodu müdiriyyətinə xəbər vermişdir ki, Mayısın 28-i dövləti bayram olduğu üçün məvacibləri də veril-məlidir.

- Gəncə nahiyyəsində hal-hazırda 1000 nəfərədək İrəvan qaçqınları toplanmışdır. Bunların qaramalları qaib olmamışdır. Tamam daxildərlərin, kassirlərin özlərinə məxsus cəmiyyətləri, artelləri vardır. Hər daxil-dərin vəzifəsinə nisbət artellərdə girovları saxlanırdı. Bunlardan bir xəyanət baş vermişdir halda, həman girovlardan iadə olunurdu [qaytarılırdı]. Müəssisələrə lazıml olacaq daxildərləri fəqət artellərin riza və cavab-dəhəndəliyi [razılığı və cavabdehliyi] ilə dəvət edirdilər. İştə, an asanca bir çarə! Daxildərlərin xəyanətinə qarşı artelləri cavabdəhəndəridilər.

- Şöbə müdirinin verdiyi xəbərlərə görə, Xaçmaz mövqifində bir çox qaçqın toplanmışdır. Ümuri-Xeyriyyə və Nəfiə Nəzarəti nahiyyə müfəttişliyindən rica etmişdir ki, qaçqınları yerlərinə qaytarmaq üçün təd-abir ittixaz edilsin [tədbirlər görülsün].

- Ümuri-Xeyriyyə və Nəfiə Nəzarəti Türrük və Məabir Nəzarəti ilə etilafə [razılığa] gəlmişdir ki, Gədəbəy komitəsinə Novo-Bayazid qaçqınları üçün alınmış buğdanı Laki mövqifindən Əlilər mövqifinə aparmaq üçün bir vəqon versin.

- Bakı mövqifində Tersk nahiyyədən gəlmiş bir çox qaçqın mövcuddur. Bunları Təzaşəhərə göndərmək üçün Türrük və Məabir Nəzarəti İngiltərə Komandanlığı indində [nəzində] biletlərə güzəşt edilmək barəsində təşəbbüsatda bulunmuşdur.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nəfiə Nəzarəti tərəfindən xəsarətdidə olmuşlara [zərərcəkənlərə] təxtaşalman verilmək barəsindəki Ərazi Nəzarəti düstürləməlləri [təlimatnamələri] bütün nahiyyə müfəttişlərinə göndərilmişdir.

MAL XƏYANƏTİ
VƏTƏN XƏYANƏTİNƏ
RƏHBƏRDİR

Həmiyə bir gözlə baxdıq: ləyaqətli əcnəbiləri, xari-ciləri iş başına dəvət edib bələdiyyələrimizi, pullarımızı bunlara tapşırıdıq. Lakin bunlardan bir çoxu Azərbaycanı özünə vətən hesab etməyib, özlərinə həvalə olunmuş əmanətlərə bəzən xəyanət edirlər.

Bunların hələ əllərindən gələ bilən xəyanətləri kas-salardan pul oğurluğudur ki, zətan bu daxili xəyanətlərin axır nəticələri pək fəna görünür. Ağacı içindən yeyib tələf edən qurdlar kimi bu məmurlar da dövlətin qanun mənizlisində [yerində] bulunan naqdiyyələri[ni] [pullarını] sorub sömürürlər.

Ən böyük xəyanətlər Bakı Bələdiyyəsində baş verir. Buranı hökumətni başlı-başına buraxmışdır, yaxud buradakı müsəlman məmurlarının bacarıqsızlığından-mı bir bu qədər xəyanətlər zühür edir? Hanki olursə-olsun, bu səhlənkarlığın axırı xeyir deyildir. Nümunə olaraq bələdiyyədə baş vermiş xəyanətlərdən bir neçəsini burada qeyd etməliyəm.

Bələdiyyənin İqtisad şöbəsində Axverdov (?) fəmiilyalı bir şəxs xidmət edirmiş. Bunun vəzifəsi əhalidən şəhər və dövlət tövcüclərini cəm etmək imiş. Bunun ə'malinə [əməllərinə] çoxdan sui-zənn [şübhə] ilə baxılırdı. Lakin bunun hərəkətni təftiş etmək xəyalı rəislərin qafalarında ancaq bu günlərdə cəyğir olmuş-ur [özünə yer tapmışdır].

Təəccüb burasıdır ki, qəflədən və xəbərsizcə bir təftiş əvəzinə, Axverdovu müşfiqənə [yumuşaq] işarələrə əhvalətdən hali [xəbərdar] edirlər. Axverdov möhlət istəyir ki, hesab dəftərlərini tərtib və nizama salsın. İstidasi [xahişi] qəbul olunmadığı halda, ayrı bir bəhanə itxira edir ki, guya naloq [vergi] siyahıları Xəzinə Palatasında qalmışdır. Tələb olunur ki, siyahıları Palatadan götürüb müfəttişlərə təqdim etsin. Binaənileyh [ona görə], Axverdov Palataya rəvan olur. Lakin müfəttişlər Axverdovu indi də gözləyirlər. Qaqıb gizlənməlidir.

Palatadan əhvalpürsən olunduqda [soruşulduqda], cavab verirlər ki, Palatada heç bir siyahı yoxdur və Axverdov da oraya əslə gəlməmişdir.

Hələlik yüzlərcə Axverdovun sui-istəmali [sui-isti-fadəsi] və ənvai fokusları [fırıldaqları] kəşf olunmuşdur. Təftiş qurtarmamışdır. Ciblədiyi pulların miqdarı çox-dur. Hələ 10 min manata qədər oğurluğu kəşf olun-muşdur. Rəvayətə görə, Axverdov İrana, yaxud Ermənistanə qaçmışdır.

İkinci vəqə [əhvalat] bundan daha maraqlıdır. Belə ki, bu günlərdə Bələdiyyənin daxildərinə [kass

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 17 iyun (Çərşənbə axşamı günü) tarixli 206-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Hərgah, bu gün Azərbaycanda daxildarlar arteli yoxdursa, bunun təsisinə çalışmalı, tələb etməli ki, Azərbaycanın tamam daxildarları bir cəmiyyət tərtib versinlər, hər kəsdən beqədər-kifayə [kifayət qədər] girov alınsın. Daxildarların hərəkətinə qarşı məsul qalmış cəmiyyət də hər şübhəli şəxsi üzvlüyə qəbul etməz. Əmin olmadığı adamin da daxildarlığına riza göstərməz. Daha bundan da gözəl qarə?

Bir da daxildarlar özlərinə mühafizəci dəstəsi tələb etsinlər. Bunu səhl [asan] sayan ağaların sui-istəməli aşkar olmayırmı? Böylə olan surətdə oğurlanmış pulların hamısına özləri məsul qalırlar.

Xülasə, mal xəyanəti vətən xəyanəti kimi deyilsə də, amma onun böyük müavinlərindənər ki, bunu bir an əvvəl qabaqlamaladı. Məbada iş böyüyüb dairəsindən aşmasın.

Farhad Ağazadə

MƏTBUAT

Bakı Rəboçi Konfrans idarəsinin türk dilincə yazılmaqda olan “Əxbər”ı qəzetamızın keçən nömrələrindəki baş məqalələrindən “Qara təhlükə” sərəlvəhəlisindən bəzi yerlərini iqtibas edərək, sonra tənqiddə başlayır və sonra deyir ki:

“Üfününüzdə qara əl yeddi aydır ki, nüməyan olmuşdur [görünmüşdür]. Ancaq sizin kor gözüünüz və kor qulağınız həmin qara əlin nə işini (“görmüşdür” sözü yaqin buraxılıbdır) və na səsinə eşitmmişdir.”

Əfəndim! Siz üfünə yalnız bir “qara təhlükə”ni görürsünüz, amma biz qara ilə bərabər “qırmızı təhlükə”ni də görürük. Biz “Həştərxan ilə mal mübadiləsi” şüarı altından “Daloy [məhv olsun] Azərbaycan istiqlalı” sözlərini də eşidirik, amma siz eşitməyirsiniz. İndi insaf edilsin: kor kimdir, kar kimdir?

GÜRCÜ MƏTBUATI

Denikin əhvali münasibətilə gürcü sosial-demokrat qəzetəsi “Ertoba” aşağıdakı məqaləni yazır:

“Denikinin hücumu qorxusuz Qafqazqayıda icrayi-fəaliyyət edən qüvvətləri iki qisimə ayırdı. Bu iki qüvvətlərdən birisinin məsləkinə, taqib etdiyi idealları iki iyun tarixindəki Məclisi-Müəssəsn icması [yığıncağı] vəzeh [açığı] bir surətdə göstərdi: Bütün Məclisi-Müəssəsn bir adam kimi Sosial-Demokrat Fraksiyonunun qətnaməsi ətrafında birləşdi. Bu qətnamə tələb edirdi ki, Denikinə qarşı hökumət hər dürlü mübarizəyə girişməli və fraksiyon da ona yordım eyləməlidir və biz onu da bilirik ki, Azərbaycan daxi Gürcüstanla bir müttəfiqdir.

Ermənistan isə bütöbün başqa bir vəziyyət tutdu. O hər dürlü ehtimala görə, bitərəfliyini biza vəd etməkdədir. Əlbəttə, bu bitərəfliik də o surətlə ki, bizim tərəfimizdən cürbəcür güzəştələri intizər etməyə [gözləməyə] müqəbildir. Bu, daşnak bitərəfliyidir və Ermənistanın vəziyyəti daşnakların iğfal edici [aldadıcı] bir manevralarından ibarət olduğunu biz hamımız şübhəşiz bilirik!

Faqət Denikin təhlükəsinə qarşı ikinci bir cərəyan daxi birləşdirərək icrayi-fəaliyyət etmələrinə meydan verdi ki, bunlar da sosialist libasını təşmiş olaraq biza görünməkdədirlər. Bunlar da Rusiya kommunistləridir ki, hər gün çıxan qəzetələri “Volno” ilə biza Rusiya kommunistlərinin mədhü-sənə edar [tərifləyiib] dururlar. Gürcüstanın “milli” hökumətini isə xak ilə yeksan [yerlə bər] edərək söyməkdədir və Gürcüstan istiqlaliliyətini məsarərcə tərif eyləməkdədirlər.

Bizim sabiq yoldaşımız rusca “sosial-demokrat” çoxdan bəri kommunist simasında olduğu halda, simdi apasqar özünü göstərdi. Denikinin Qafqazıyaya doğru yürüşünü o qəzetə də mənfi bir surətdə görməkdədir. Faqət demokratiyamızın və hökumətin siyasətinə bütün siyasi cərəyanlara baş aydıqları halda, “sosial-demokrat” buna müvafiqət etməyir [bununla razılaşmır], riza və inqiyad göstərməyir [tabe olmur]. O guya öz fikiri ilə Bakı proletariyasının əmil olduğunu [əməl etdiyini, hərəkət etdiyini] bir tərəfdən söyləyərək, bu məqsəd üçün daxi Bakı proletariyasının mübarizə eylədiyini biza onladır və Gürcüstan Hökumətinin milli mübarizə ətrafında bulunduğunu tənqid edir və bizim mübarizəmizin isə əvvəla Denikinə qarşı olmasını, sonra da Rusiya Sovet Hökuməti ilə birləşməmizi tövsiyə edir. İştə, bizim sabiq yoldaşlarımız bizim kəndçi və proletariyamıza böylə bir öyüd verirlər.”

Gürcü qəzetəsi bunu şiddətlə tənqid etdikdən sonra axırda yazır:

“Bizim əlimizdə heç bir vasilə [vasitə] və sübut yoxdur ki, siyasətimizi dəyişəlim. Biz Denikin ilə hərə edirik. Bizim hərhimiz Rusiya Sovet Hökuməti ilə birləşmək deyil, istiqlaliliyyətimizin mühofizəsi üçündür və kim bizim istiqlaliliyyətimizi təsdiq edar və tanıyarsa, onunla dostanə hərəkət edar. Bu dost istər Lenin olsun, istərsə Denikin, bizim üçün müsəvidir [birdir]. İştə, bizim qəti yolumuz budur.”

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

“Yardım alay”nın ərizəsi

Bakıda təşkil edilmiş olan ehtiyat könüllü “Yardım alay” komissiyası Rəisi-vükəla [Baş nazir], Hərbiyyə naziri və Türk Ədəmi-mərkəziyyət “Müsəvat” firqəsinə bir ərizə verərək məlum etmişdir ki, axır vaxtlar şəhərin bəzi yerlərində qeyri-məsul şəxslər tərəfindən dəstələr təşkil edilərək gecələr küçələri gəzir, Parlaman qarşısına və qeyri yerlərə gedirlər.

Əhali bunların “Yardım alay” dəstələri olduğunu zənn edirlər. Əlbəttə, cavanların böylə hissiyyətinə və hərəkətinə heç söz ola bilməz. Lakin onlar qeyri-münasib hərəkətdə bulunarlarsa, o vaxt “Yardım alay” cavəbəhəndə [cavabdeh] olmayacaqdır.

Ərizənin axırında komissiya rica edir ki, camaat arasında məşhur olan “Yardım alay”nın heysiyyətini xələldər etməmək [korlamamaq] və hər kəs tərəfindən bir dəstə təşkil edilib bununla gözəl bir təşəbbüsün

qeyri-müntəzəm hala salınmasına imkan verməməkdən ötrü bu tövr hərəkətin önü alınaraq, “Yardım alay” komissiyasından başqa könüllü dəvət etməyə kimsəyə icazə verilməsin. Çünki bununla “Yardım alay” və əlalümun [ümumiyyətlə] böylə bir xeyir işin müvəffəqiyyətli surətdə davam etməsinə mümaniat [manecilik] göstərilmiş olar. Yazılmaq istəyənlər dəstələrə ayrılmayıb, həman bir müəs-sisədən idarə olunmaq üzrə çalışmalı və bununla vətən və millətə birlikdə yardımda bulunmağı nəzəri-etibara alaraq, əvvəlcə təşkil olunub və hökumət tərəfindən tanınmış olan “Yardım alay” komissiyasına gəlib yazı-sınlar. Çünki qüvvə birlikdədir.

“Yardım alay”nın gecə məşqləri

Ehtiyat könüllü “Yardım alay” heyəti-rəyasətinin binagüzarlığı [sərəncamı] ilə bu gün[dən] etibarən hər gün axşamlar saat 9-dan 12-yə qədər Təzəpir məscidi həyatında “Yardım alay” əsgərlərinə məşq və nizam veriləcəkdir. Buna binaən [buna görə], alay əsgərləri olanlar məzkur [deyilən] vaxtda oraya gəlməlidirlər. Bundan əlavə, üç gün əhya günləri olmaq münasibətilə bazar-dükən bağlı olduğundan, həman günlərdə Salyan kazarmalarında alay əsgərlərinin təlimi üç gün olacaqdır. Məzkur günlərdə alaya yazılmış olanlar hamısı oraya gəlməlidirlər.

Məscidlərdə moizə

Rəmanzənül-mübarək münasibətilə şəhərin bütün məscidlərində məşhur axund və vəizlər tərəfindən əhvali-zaman və hədisatə dair müfid [faydalı] və mənidər [mənalı] moizələr və nitqlər irad olunmaqdadır [oxunmaqdadır]. O cümlədən Hacı Cavad məscidində – Molla Məhəmməd Əmin axund, Təzəpir məscidində – axund Molla Məhəmmədali Bilgahi, Hacı Cəbrayıl məscidində – Hacı Mirzə Mehdi axund, Qasimbəy məscidi – Şeyx Qəni axund, Hacı Pirverdi məscidi – Hacı Molla Ağə axund Rəsulzadə, Came məsciddə Bakı qazısı Hacı Molla Əbdürrəhim axund [Hədisadə] və Hacı Molla Cavad axund moizələr, nitqlər söyləyirlər. Bunlardan əlavə, Məşixat əzasından [Şeyxülislamliq idarəsi üzvlərindən] Hacı Şeyx Həsənəgə dəxi hər gün bir məsciddə moizə və nitq söyləyirlər.

General Andranikin həbsi

Tiflis və Batum təriqi [yolu] ilə İstanbula, oradan da Parisə getmək istəyən Andranik İstanbulda Türk hökuməti tərəfindən tövfiq edilərək [tutularaq] həbsə alınmışdır. Andraniki məhəmmən qırğınlarında iştirak etməklə müttəhim edirlər.

Türküstanda

Bolşeviklərə Aşqabad hökuməti müharibəsindən sonra, bolşeviklər Duşak istasyonunu işğalən Qəhqəhə mövqifində [stansiyasında] gəlmışlərmiş. Sonralar əks-hücum nəticəsində geri atılmağa məcbur olmuşlarmış. İyunun 12-də yeni müharibələr başlan-mışsa da, nəticəsi məlum deyildir.

Aşqabadda Azərbaycan nümayəndəsi

Azərbaycan siyasi nümayəndəsi Aşqabada varid olub [çatıb], dəftərxanasını güşəd ilə [açmaqla] fəaliyyətə başlamışdır.

Təzəşəhərdə

Petrovskdan – Cəbhədə müharibə edən dəbravol-lara [könüllülərə] kömək olmaq üçün Təzəşəhərə 500 kazak varid olmuşdur. Yenidən iki vapor [gəmi] qoşu-nun da vürudu [gəlməsi] gözlənir.

Hacı-Tərxanın hali

Bakıda alınan məlumata görə, Dəbravol dəstələri Hacı-Tərxanın 15 vəst məsafəliyində olan Biryuçya Kosa adlı yeri işğal etmişlərdir. Hacı-Tərxanın hali təh-did altında olub yaxın günlərin ərzində süqut etməsi gözlənilir.

Türküstan əhvalı

Türküstanda müntəşir [nəşr olunan] “Sura xəbəri” nam [adlı] qəzetənin bir nömrəsi əlimizə düşmüşdür. Qəzetənin birinci səhifəsində başqa, üç digər səhifələrində edam edilənlərin isimləri mündəricidir [dərç olunub]. Aşqabad hökuməti ilə bolşeviklərin müharibəsində birincilərin məğlub olmasına səbəb verən bir əhval olub. Böylə ki, baş iştirak edən iki erməni alayı bolşeviklər tərəfinə keçir. Bolşeviklər həman iki polku tərk-silah etdikdən sonra həpsini qurşuna düzüb güllələmişlərdir. İştə, qəzetədə onların əsamisi [adları] yazılmışdır. Həman vəsiqənin altında da Türküstan fəvqəladə komissarı Kazım bəy imza etmişdir.

Astaradan

Rus Astarasından lodka ilə qaçmış olan sərnəşin-lərdən birisi rəvayət edir ki, iyunun 8-də ətrafda olan kəndçilər şəhərə hücum etmişlərdir. Bunlar Muğan bolşevikləri kazarmasına daxil olub və orada kimsəni görmədiklərindən, orada olan bütün silahları yığışdırıb, sonra silahsız Qırmızı qoşunlara hücumla onların hamısını qırmışlardır. Şimdi şəhər kəndçilərin əlindədir.

Lənkəranda

Məhəlli [yerli] bolşeviklər Bakı Sentrodomunun [Mərkəzi Ev Komitəsinin] Lənkəranda olan nümayəndəsi Kuznetsovu və məhəlli, Denikin tərəfdarı məşhur tacir Kubinski atmaqla edam etmişlərdir.

Mütəəllimlər ittifaqında

Bu gün iyun ayının 17-də, axşam saat 4-də, Bakı ikinci gimnaziya binasında Bakı İttifaqi-Mütəəlliminin [Tələbələr İttifaqının] təcili iclası çağırılıb. Üzvlərdən təvəqqe olunur gecikməsinəlin.

Yeni qəzetə

Bakıda sükunət edən [yaşayan] Nikolay Vasileviç Lyubovveyv qubernatora müraciətən rica etmişdir ki,

Bakıda gündəlik “Vesti” adında bir qəzetə nəşrinə ona icazə verilsin.

Quba Bələdiyyə İdarəsinə borc pul buraxılması

Məclisi-Məbusan tərəfindən qərardad edildiyinə görə, Quba Bələdiyyə İdarəsinə 100 min manat miq-darında borc pul buraxılmışdır. Həmin məbləğin ver-ilməsi üçün Daxiliyyə Nəzarəti qubernatora lazimi binagüzarlıq və sərəncamda bulunmuşdur.

Qobu kəndi camaatının ricası

Bakı qəzası Qobu kəndi camaatı qubernatora müraciətən rica etmişdir ki, hal-hazırda onların imkanı olmadığından, məzkur [adı çəkilən] kənddən istənilən vergi pulu üç ay müddətə təxir edilsin.

“İttihad” firqəsinin Ramana şöbəsi

Həziranın 16-da Rotşıldin Ramana mədəninə “İttihad” firqəsi tərəfindən əhvali-hazirəyə dair mühazirə oxunmuş və sonra şöbə açılmışdır. Şöbənin sədrliyinə Yərali Tahirzadə, katibliyə isə Əbdülhəmid Cəfərzadə seçilmişlərdir.

Bələdiyyə İdarəsində

Bakı Bələdiyyə İdarəsi xidmətçiləri Məsai Nəzarətinə [Əmək Nazirliyinə] müraciətən rica etmişlər ki, dövləti müəssisələrin xidmətçilərinin məvacibləri artırıldığı və gün-gündən ərzaq və mühim-mətin qiymətləri artdığı üçün onların da məvacibləri ümumi əsas üzrə artırılmalıdır. İttifaq rica etmişdir ki, məsələ Bələdiyyə Məclisinin yaxın iclasına ıxdal edilməklə tez baxılması üçün tədabir ittixaz edilsin [tədbirlər görülsün]. Məsai naziri taliqanı [rəsmi məktub] Fabrika baş müfəttişinə irsalən [göndərüb], tezlik-lə əncam verilməsini rica etmişdir.

“Səadət” mədrəsəsi müəllimləri

“Səadət” mədrəsəsi müəllimləri Məsai Nəzarətina müraciətən məlum etmişdir ki, dörd aydan ziyadədir ki, məvacib almayırlar. Halbuki, müəllimlər Məşi-xətə [Şeyxülislamliq İdarəsinə] və Maarif Nəzarətinə müraciət etmişdirlərsə də, cavab alammamışlardır. Məsai Naziri Fabrika baş müfəttişindən təcili surətdə müəllimlərin məvacibləri verilməsi üçün tədabir ittix-azını [tədbirlər görülməsini] rica etmişdir.

AZƏRBAYCANDA

Ağdaşda milli bayram

Gənc Azərbaycan hökumətinin sənəyi-dövryyəsi [ildönümü] münasibətilə 28 May günü Ağdaşda qayət parlaq keçmişdir.

Bütün bəzər milli Azərbaycan bayraqları ilə bəzən-miş, hər tərəf xalça, gəbə və sairə ilə fərş edilmişdi [döşənmişdi]. Məktəb uşaqları milli Azərbaycan şərqləri ilə şəhərin hər tərəfini gəzirdi. Böyük-kiçik bir-birinə qarışmış, hər kəsdə bir hərəkət, bir mam-nuniyyət, hasilə başaşaəti-üzmə [böyük şadlıq] içində keçirdiyi bu gün Ağdaş şəhərində qayət parlaq və tən-tənli keçmişdir. Möhtərəm camaatımızın göstərdiyi xariqələdə məmnuniyyəti istiqlaliliyyətə qarşı olan həsn-rəğbəti nə dərəcələrdə olduğunu göstərirdi. Hələ cümə məscidi olan Hacı Osman məscidi ilə şia qar-daşlarımızın məscid minaraları çalışqan, fəal ziyalılarımızdan olan Məhəmmadrza Əfəndi Əbdizadə cənabları tərəfindən əlvən kağız zəncirlə bir-birinə rəbt edilmiş [bağlanmış], camələr fənərlərlə donanmışdı.

Saat 10 radələrində bazar bütün-bütünü qapa-naraq möhtərəm camaat məktəb coğurları ilə cəmiyə-şərifin həvəlisində [mübarək cəmenin ətrafında] top-landılar. Orada qazı İsa Əfəndi cənabları dua oxuyaraq bir nitq irad etmişdir [nitq söyləmişdir]. Əbülqasim Əfəndi daxi qayət bəliğ [bəlağətli] və təsirlı bir lisanla nitqə başlayaraq istiqlaliliyyətimizi nə tövr mühafizə edəcəyimizi bir çox ayat və hədislərlə izah edərək, hal-hazırkı qulluqçuların mərhəmətsizcə-sinə millətə nasil soxulduqlarını və buna milli tar-biyyəminiz olmadığını səbəb göstərmişdir.

Əbülqasim Əfəndindən sonra, axund Molla Məhəmməd daxi dua oxumuş, daha sonra gənclərim-izdən Abbasəli bəy Məhəmmədov cənabları irədləyərək millətimizi qorxunc fərtinalar, tələtüm-lər içində qalan gəmi təknəsinə bənzədarək, bəha olan və hələ qurumamış olan türk qanları səhəsinə aldığımız bu istiqlaliliyyətimizi qayət mardənə mühafizə etməli olduğumuzu bayan edərək məclisə xitam vermişdir.

Buradan əvvəlcə hazırlanmış olduğu xəndə və sazənda gəlib başda olduğu halda bütün camaat başda gəlib və orada möhtərəm gənc müəllimlərim-izdən olan fəal İbrahimxəlil Əfəndinin uşaqlara verdiyi gimnastik təlimlərinə tamaşa edərək axşama qədər orada aylənmişdir və Ağdaş gəncləri tərəfindən mək-təb uşaqlarına bir qoyun kəsərək ənəm edilmiş və çay ziyafəti verilmişdir.

Səyyah: Nəsrəddin

GÜRCÜSTANDA

Tiflisdə alınan məlumata görə, bolşeviklər hərbi nəqçeyi-nəzərə böyük əhəmiyyəti olan Kupyansk nqçəsinəni tərk etmişlərdir.

Keşişin həbsi

İyunun 12-də, şəhər saat 9-da öz otağında Tiflis Aleksandro-Nevski kalisanın keşişi Vladimir Yeqorov həbs edilmişdir.

Batumda

Yaxın bir zamanda Batuma 2 alay dəbravol qoşunu varid olacaqdır [gələcəkdir]. Hal-hazırda Batum Dəbravol ştabının [Könüllü qəragəhinin] başında Batumun sabiq qubernatoru general [Romanko-]Romanovski durur.

Novorossiyskdə

Novorossiyskdən gələnlər xəbər verirlər ki, Odessa, Yalta və Sevastopol təxliyə edildikdə, Novorossiyskə gəlmiş olan paroxodlar iskaləyə yerləşmişlərdir. Sərnəşinlər azdır. Çünki onlar dəbravolların ümumi səfərbərliyindən ehtiyat edirlər. Zira dəbravollar nə xəstəyə, nə də qocaya baxmayırlar. Novorossiyskin zahir həyatı əsudədir. Fəqət bu əsudəlik cəza tədbirləri ilə bərpa edilir.

Qəzetənin qapanması

İyun ayının 13-də Gürcüstan hökuməti binagüzarlığı [sərəncamı] ilə “Znamya sosializma” qəzetəsi qapanmışdır.

Tiflisdə

- İngiltərə Komandanlığının əmrinə görə, Tiflisdə olan Almaniya xəstəxanasının növbəti həkimi həbs edilmişdir. Xəstəxanadan əsilə [silah] tapılmışdır.

- Qəti surətdə aşkar olmuşdur ki, İngiltərə əsgərləri uzun müddət Zaqafqaziya qalacaqlardır.

- Batum və Novorossiysk limanlarına ingilislər, amerikalılar və fransızlar tərəfindən Gürcüstanla Zaqafqaziya üçün 100 milyon manat qiymətində mal gətirilmişdir. Naməlum səbəblərə görə bu mallar hələ kənara çıxarılmayır.

ERMƏNİSTANDA

“Aref” qəzetəsi yazır:

Qars şəhəri kifayət qədərdə əhali ilə dolmuşdur. Türklərin zamanında müsəlmanların əllərində olan ticarət indi ermənilərin əlinə keçmişdir. Ətraf kəndlərin əhalisi öz yerlərinə qayıdırlar. Onlara səpmək üçün toxum verilirəsa da, toxum səpan azdır. Çünki əzuqə kasad olduğundan toxumluq verilən taxılı yeyirlər. Hər başa 30 girvənkə taxıl buraxılır. Bir həftədir ki, əhaliyə çörək verilməyir. O cəhətə çörəyin çox hissəsi palıddır. Çörəyin girvənkəsi 6-8 manata satılır. Gün-gündən pəldin qiyməti artır.

Şəhərdə olan müsəlmanların ədədi azalır. Onlardan burada indi çox az qalıbdır. Müsəlmanlar tərəfindən zəbt edilmiş erməni evləri səhblərinə qaytarılır. Müsəlmanlarla ermənilərin münasibəti yaxşıdır. Müsəlmanlar şəhərdə əsudə gəzirilər. Şəhərdə ruz-namələr [qəzetlər] alınmadığından, müxtəlif şayiələr dövrən edir. Ziyalı qüvvələr əzalmaqdadır. Qarsda olan ingilis qoşunları gedib, ağır kula toplarıni özləri ilə aparırlar. Burada bir neçə ingilis böliüyü qalacaqdır. Ermənistan qoşunu Sarıqamışdadır. Ümumən halət, xüsusən şəhərin əbadənlıq işi pək fənədir.

Məhəlli [yerli] müsəlmanların ruhani rəisi qazı şəhərdən və ətraf kəndlərdən külli miqdarda müsəl-man toplayıb onlara nəsihət və vəz etdikdən sonra şəhərə taxıl və qeyri məkulat [ərzəq] gətirib münasib qiymətə satmağı təklif etmişdir. Əhali qazının nəsihət-inə əməl etməyi söz vermişlərdir.

Suriyaya nəfy [sürgün] edilmiş ermənilər son binagüzarlığa [sərəncama] müvafiq Hələbə cəm olub gündə 1800 ədamdən mürəkkəb bir dəstə öz evlərinə göndərilirlər.

Ermənistan Parlamentində

İyunun 5-də bir aylıq fasilədən sonra 12 nəfər Türkiyə ermənilərinin iştirakı ilə Ermənistan Parlamentinin iclası vəqe olmuşdur. Bu dəfə üstünlük Daşnak firqəsinə qalmış kimi olmuşdur. Bu əhvəldən narazı qalan sosialist Kadet firqəsi [Konstitusion-Demokratik Partiya] üzvləri nümayişkarənə bir surətdə Parlamanı tərk etmişlərdir. Kadet firqəsi fəilən Parlamanı intixabatını [seçkilərinin] boykot eyləmişdir. Parlaman, hökumət və əhali bu işə əsudə nəzərlə baxır. Hökumət rəisi [və] üzvü [Aleksandr İvanoviç] Xatsoy iki saat yarımliq nitqində daxili və xarici siyasət barəsində müfəssəl bəyanat vermişdir. Parlaman üzvləri Rəisi-vükəlanın [Baş nazirin] nitqini tam bir diqqətlə din-ləmişlərdir. Adı həyat və məişət xələldər edilməmişdir [pozulmamışdır].

Doktor **M. M. Kərimov** göz naxoşlarını və diş həki-mi **A. Əmirəv** naxoşları qəbul edirlər saat 4-dən 7-yədək. Ünvan: Suraxanski və Spasski küçələrin [kücündə] 102 nömrəli evdə. Telefon nömrə 40-91.

Diş həkimi R. S. Fuks

Qəbul edir: 9-dan 10-a dək; 5-dən 7-yə dək. Ünvan: Mariinski, nömrə 18. Ferdinandın aptekası ilə bərabər. Telefon nömrə 34-15.

Petroqraddan gəlmiş doktor İshaq Avetisoviç Atayans (professor Mixaylovun müavini)

Mamalıq, qadın və urologiya naxoşluğuna mübtəla olanları qəbul edir. (Bövl [idrar] yolu azarına, köhnə və təzə süzənəyə müalicə edir). Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çəhrəşənbə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir. Ünvan: Telefonni küçə, nömrə 6.

Diş həkimi S. M. Hamburq

Nikolayevski nömrə 29, Parlaman qarşısında. Telefon nömrə 5-96. Kauçuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırır. Dişləri ağrısız çəkir.

Bəhri-Xəzər İstehlak Cəmiyyəti “Kooperatsiya” müalicəxanası

Hər növ naxoşluqlar qəbul olunur. Müalicə haqqı üzvlərdən 4 rubla, qeyrilərdən isə 6 rubla. Bolşoy Morskoy küçə, Tarqovının küncündə Həsənovun evin-də, yolu Bolşoy Morskoydan. Telefon nömrə 26-90.

Əmrəzi-daxiliyyə [daxili xəstəliklər] 9-11 Bəlayən Mədə naxoşluğu 12-2 Mejebovski; 4-6 A. Seyidov Əmrəzi-əsəbiyyə [əsəb xəstəlikləri] 12-2 Şmirqeld Cərrahiyyə 9-11 Sander Uşaq naxoşluğu 9-11 Rəbinoviç; 4-6 Bron Arvad naxoşluğu və mamalıq 9-11 Pines; 12-2 arvad həkimi Şəpəro-Rotman; 4-6 S. Seyidov[a] Dəri və zöhrəviyyə 9-11 O. Şəmkoryan; 12-2, 4-6 Pernik Göz naxoşluğu 9-11 Cəfərov; 4-6 arvad həkimi Qeqamyan Qulaq və boğaz ağrısı 12-2 B. K. Finkelşteyn; Diş ağrısı 9-11 Suşon-Sivkina; 4-6 İtkin Müalicəxana müdiri bakteriolq Lyubəşevskaya Müalicəxanada konsultasiyalar icra olunur. Operasiya, konsultasiya razılıq ilə. Çıxək döyülür, şəhadətnamə verilir. Analiz qəbul olunur. 606 və 914 müalicəsi.

10208

Xüsusi müsəlman təvəllüdxanası Gövhər xanım Qazızadə

Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün şəhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edillir. Təvəllüdxanada əməliyyatı-cərrahiyyə (operasiya) icra edilib, doktor Tsentner konsultasiya yapır. Feldşeritsa-mama Vasserman çıxək döyür, yara bağlayır və iynə vurur. Adres: Armyanski küçə nömrə 13. Telefon nömrə 58-39.

T-321

Doktor Musa bəy Rəfiyev

Daxili əmrəza [xəstəliklərə] düğər olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Şəhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armyanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Moskvada təcrübə görmüş diş həkimi **K. S. Kolandskaya-Sanuxat** kabinə açmışdır. Müalicə edir, dişləri doldurur, süni dişlər qayırır və dişləri ağrısız çəkir. Qiymət münasibdir. Qəbul edir: Hər gün şəhər saat 9-2-yədək; axşam saat 5-7-yədək. Adres: Bazarnı və Suraxanski küçələrin küncündə, nömrə 112.

8795

Arvad diş həkimləri Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısı çaxırılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayırma dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənardan gələnlər üçün tezliklə görülür. Qiymətlət münasibdir.

Qəbul olunur şəhər saat 9-dan 2-yədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Voronovski küçə 17 nömrəli evdə, paradni qapıdan.

8753

Doktor S. İ. Zaks

Zöhrəvi, dəri və sifilis naxoşluqlarını qəbul edir. 606 və 914 müalicəsi. Naxoşları hər gün qəbul edir saat 4-dən 7-yədək. Vorontovski küçə nömrə 43, 2-ci mərtəbə.

8776

Doktor M. B. Şəxnazarov

Dəri və əmrəzi-cərrahiyyə [cərrahi xəstəliklər] naxoşluqlarını qəbul etməyə başlamışdır. “606” və “914” müalicəsi. Qəbul edir: şəhər saat 9-dan 12-yədək; axşam saat 4-dən 7-yədək. Ünvan: Armyanski küçə nömrə 3. Qubernskinin küncündə. Telefon nömrə 45-28.

8748

Berlin Darülfünunu doktoru S. İ. Kopeliovıç

Daxiliyyə və əsəbiyyə naxoşluqlarını qəbul edir şəhər saat 10-dan 1-ədək, axşam saat 5-dən 7-yədək. Adres: Vorontovski küçə nömrə 17, 2-ci mərtəbə. Telefon nömrə 50-28. Və 93.

8765

Arvad diş həkimi M. S. İdaşkina

Naxoşları qəbul edir şəhər saat 9-dan axşam saat 6-ya kimi. Ünvan: Nikolayevski küçədə 25 nömrəli evdə. Telefon 32-41.

2629

Doktor Ağahüseyn Kazımov

Gəlib naxoşları yenə qəbul etməyə başlayıbdır. Əmrəzi-daxiliyyə [daxili xəstəliklər]. Qəbul edir şəhər saat 10-dan